

Aanleiding

Op grond van het landelijke Klimaatakkoord dient de gemeente in 2021 een Transitievisie Warmte (hierna: TVW) vast te stellen. Het Klimaatakkoord is opgesteld door een groot aantal partijen en heeft als doel dat we in Nederland in 2030 49% en in 2050 95% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990. Voor de gebouwde omgeving is als doel gesteld in 2030 1,5 miljoen bestaande woningen aardgasvrij gemaakt te hebben in 2050 alle 8 miljoen gebouwen. De TVW dient aan te geven in welke wijken of buurten de gemeente het kansrijk acht om vóór 2030 aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van gebouwen.

De TVW heeft een relatie met de reeds vastgestelde Regionale Energiestrategie West-Brabant (RES). Deze strategie geeft de kaders mee vanuit de regio en is een belangrijke bron voor de TVW.

De TVW is door de gemeente samen met belangrijke stakeholders (oa. Alwel, StER, Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal, Enexis Netbeheer) opgesteld. Inwoners zijn betrokken via social media, een enquête en een online bewonersavond. De gemeenteraad is via twee thema-avonden bij de totstandkoming van de visie betrokken.

Beoogd effect

Met de TVW 1.0 geven we aan welke wijken en buurten kansrijk zijn om voor 2030 mee aan de slag te gaan richting aardgasvrij. Ook geeft de TVW houvast door het vastleggen van de leidende principes en beleidskeuzes voor de komende jaren.

Argumenten

1.1 Met de TVW voldoet de gemeente aan een wettelijke taak

Op basis van het klimaatakkoord dienen alle gemeenten uiterlijk in december 2021 een TVW vast te stellen.

1.2 De TVW is in lijn met de Regionale Energiestrategie (RES)

In de RES wordt de regionale inzet m.b.t. warmte aangegeven. De uitwerking op lokaal niveau krijgt vorm in de TVW. De TVW houdt rekening met en sluit aan op de kaders die de RES biedt en de afspraken over de uitvoering ervan die in regionaal verband zijn gemaakt.

1.3 De TVW zet in op haalbare maatregelen en op flexibele uitvoeringsplannen

De warmtetransitie staat aan het beginpunt en is volop in ontwikkeling. Daarom zetten we sterk in op isolatie om de warmtevraag te verlagen omdat dit altijd een goede keuze is die bijdraagt aan verduurzaming. Dit worden ook wel “no-regret” of “geen-spijt” maatregelen genoemd.

De TVW biedt ruimte om samen met inwoners en bedrijven plannen uit te werken voor aardgasvrij. Kansrijke technieken zijn beschreven maar liggen niet vast, zodat er ruimte blijft voor het bijsturen op basis van o.a. innovaties en behoeftes van inwoners en bedrijven.

1.4 De input van betrokken organisaties en burgers is in de TVW verwerkt

Professionele organisaties, vrijwilligers, inwoners en direct betrokken partijen als woningcorporatie Alwel en Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal DER zijn bij het opstellen van de TVW betrokken, onder meer via een klankbordgroep, een enquête en een bewonersavond.

Kanttekeningen

1.1 Menskracht en middelen om de uitvoering van de visie te realiseren ontbreken nog.

Uit (nationaal) onderzoek dat in het kader van de Regionale Energiestrategie is uitgevoerd in opdracht van de Raad voor het Openbaar Bestuur, blijkt dat voor middelgrote gemeenten als Roosendaal in de periode 2022-2030 jaarlijks ca. 40 fte extra nodig zijn om alle uit het Klimaatakkoord voortvloeiende taken uit te voeren. Voor de Wijkuitvoeringsplannen die uit de TVW volgen, is volgens dit rapport tussen de 9 en 16 fte per jaar extra nodig, nog los van de benodigde extra inzet op communicatie. Aan materiële kosten wordt 200.000 tot 300.000 euro per jaar geraamd (bv ten behoeve van technisch onderzoek) (bron: Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 - 2030, AEF in opdracht van ROB, 2020). Hiervoor is een passende bijdrage van het Rijk aan gemeenten noodzakelijk. Het Rijk heeft hier nog geen duidelijkheid over geboden. De verwachting is dat het nieuwe kabinet hier een besluit

over neemt. In onze meerjarenbegroting hebben we nog geen ruimte opgenomen voor deze extra inzet. Zodra het Rijk duidelijkheid biedt, werken we een voorstel tot begrotingswijziging uit om de uitvoering van de wijkplannen te kunnen starten, en/of verwerken we dit in de Voorjaarsnota. Dit onderwerp kan ook worden betrokken in de gesprekken voor een nieuw bestuursakkoord in 2022.

1.2 We maken in de TVW nog geen keuzes waarvoor nadere rijksregelgeving nodig is. Voor de uitvoering van de TVW is het nodig dat er duidelijkheid is over de nieuwe Warmtewet (Warmtewet 2.0). De invoering daarvan is al herhaaldelijk uitgesteld. Het uitblijven van de nieuwe warmtewet zorgt voor onvoldoende zekerheid voor bijvoorbeeld het aanleggen en exploiteren van warmtenetten. Zolang duidelijkheid over nieuwe wetgeving nog ontbreekt, leggen we in de TVW alleen die uitvoeringskeuzes vast, die altijd positief uitpakken en altijd nodig zijn in de warmtetransitie (te weten: isoleren en besparen). Wanneer meer duidelijkheid bestaat over regelgeving en rijksmiddelen verwerken we dat in de Wijkuitvoeringsplannen en/of in de actualisering van de TVW.

1.2 De TVW is een visie en nog geen uitvoeringsprogramma

De TVW identificeert kansrijke buurten en wijken om stappen richting aardgasvrij te gaan zetten. Hiervoor zijn echter nog geen concrete projecten gestart en zijn nog geen middelen toegewezen. De eerste vervolgstap zal zijn om bij het uitwerken van de Wijkuitvoeringsplannen de afweging te maken met welke kansen, welke wijken en op welk moment gestart wordt.

1.3 Niet alle randvoorwaarden voor uitvoer op grote schaal zijn ingevuld

Zoals in de Transitievisie omschreven zijn nog niet alle randvoorwaarden ingevuld om op grote schaal stappen naar aardgasvrij te zetten. Naast de onder 1.1 genoemde ontbrekende duidelijkheid over nieuwe wetgeving en middelen zijn niet alle financieringsinstrumenten voor alle betrokken partijen gereed. Dit betekent waarschijnlijk dat het nationale doel om voor 2030 op nationale schaal 1.5 miljoen woningen aardgasvrij te maken, niet wordt gehaald. We zullen echter binnen de bestaande mogelijkheden alles doen om zoveel mogelijk CO₂-besparingen te realiseren. Zodra nieuwe wetgeving, middelen en financieringsmogelijkheden versnellingskansen bieden, zetten we daar vol op in.

Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële consequenties omdat de visie niet gekoppeld is aan een uitvoeringsprogramma. De maatregelen m.b.t. isoleren en besparen sluiten aan bij en zijn opgenomen in het programma Duurzaamheid ("Verduursamen"), waarvoor separaat middelen in de begroting zijn opgenomen. Wanneer duidelijkheid ontstaat over de bijdragen vanuit het Rijk voor de verdere maatregelen in het kader van de warmtetransitie, volgt hiervoor een apart voorstel voor een begrotingswijziging.

Communicatie

Het opstellen van de TVW is afgestemd via een Klankbordgroep en Stuurgroep waarin woningcorporatie Alwel, Stichting Energietransitie Roosendaal (StER), Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal (DER) en de gemeente aan deel hebben genomen. Diverse professionele organisaties zijn betrokken, waaronder Enexis, Suez ReEnergy (nu PreZero Energy) en woningcorporatie Stadlander. Inwoners van Roosendaal zijn via een enquête gevraagd naar de belangrijkste aandachtspunten. De enquête is door 1.177 Roosendalers ingevuld.

De concept TVW is op de TVW themapagina van het Regionaal Energieloket van Roosendaal gepubliceerd waar via diverse kanalen aandacht aan is besteed. Op 25 oktober is een informatieavond geweest over de TVW waarin de TVW is toegelicht en inwoners vragen hierover hebben gesteld en feedback hebben gegeven. De bewonersavond is door circa 30 inwoners bijgewoond. Vooral mensen die positief tegenover verduurzamingsmaatregelen staan hadden zich aangemeld; zij spraken hun waardering uit voor de visie en de gegeven toelichting. Zowel de TVW als de opname van de online bewonersavond is te vinden op de TVW themapagina van het Regionaal Energieloket.

Verdere communicatie rondom de warmtetransitie

In het kader van het programma Verduursamen wordt een mediacampagne uitgewerkt waarin we alle maatregelen die inwoners nu al kunnen nemen extra onder de aandacht brengen. Ook de vrijwillige energie-adviseurs van de StER brengen isolatie- en besparingsmogelijkheden actief onder de aandacht van de inwoners. Het verduurzamen van woningen is een speerpunt in onze duurzaamheidscampagne. We stemmen de lokale campagne goed af op de regionale media-inzet, waarin “warmte” ook een belangrijk onderwerp is. Zodra we starten met het uitwerken van de wijkuitvoeringsplannen intensiveren we onze inzet op het gebied van communicatie en participatie.

Vervolg

Na vaststelling van de TVW kan invulling worden gegeven aan het opstarten van projecten om met kansrijke wijken te starten met stappen richting aardgasvrij, zodra duidelijkheid vanuit het Rijk wordt gegeven over de warmtewet 2.0 en de financiële bijdragen aan gemeenten. Tot die tijd werken we aan de verduurzaming van woningen via activiteiten uit het programma Verduursamen.

Volgens het Klimaatakkoord dient de TVW elke vijf jaar geactualiseerd te worden, afhankelijk van ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld wetgeving, financiële bijdragen vanuit het Rijk, innovatie of regionale ontwikkelingen kan gekozen worden de TVW eerder te actualiseren.

Bijlagen

1. Transitievisie Warmte Roosendaal 1.0